

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 60. ТОМ 2
ISSUE 60. VOLUME 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 23.02.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 60. Том 2. – 310 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гіжесьяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагула М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стрєначікова Марія** – доктор наук (дос. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 3 from 23.02.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 60. Volume 2. – 310 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

УДК 378.091.011.3.015.3-051-057.21:005.32:664]:001.891.5
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-2-44>

Олена КРИВИЛЬОВА,
orcid.org/0000-0003-2542-0506
докторка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій
Бердянського державного педагогічного університету
(Запоріжжя, Україна) krivileva.lena@gmail.com

Ольга КУРИЛО,
orcid.org/0000-0002-8344-869X
аспірантка, старша викладачка кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій
Бердянського державного педагогічного університету
(Запоріжжя, Україна) olgakurilo_1990@ukr.net

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ

У статті визначено зміст мотиваційно-ціннісного компонента як складника готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності; обрано та схарактеризовано діагностичний інструментарій сформованості готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності; встановлено наукову достовірність отриманих результатів експериментального дослідження.

Визначено, що зміст мотиваційно-ціннісного компоненту готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності відображає внутрішнє прийняття цілей професійної діяльності, спрямованість на виконання її завдань, основних професійних функцій, що відповідають певним видам професійної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та вирізняються креативним наповненням; інтерес до пошуку нестандартних способів розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності; стійке прагнення досягати очікуваних результатів на основі ціннісних орієнтирів, етичних норм, переконань та професійних установок.

Встановлено, що оцінку сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності можна здійснити за двома критеріями – мотиваційним та етико-професійним – шляхом використання опитувальника «Шкала академічної мотивації» та психодіагностичного тесту «Добро і зло».

Доведено, що результати педагогічного експерименту вказують на позитивну динаміку в експериментальних групах щодо збільшення кількості майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, які на творчому рівні демонструють сформованість мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до творчої професійної діяльності (на 16,8%), зменшення кількості майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, у яких рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності до творчої професійної діяльності характеризується як інтуїтивний (на 11,2%).

Ключові слова: мотиваційно-ціннісний компонент, готовність, інженер-педагог, харчова галузь.

Olena KRYVYLOVA,

orcid.org/0000-0003-2542-0506

*Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Professional Education, Labor Training and Technologies
Berdiansk State Pedagogical University
(Zaporizhia, Ukraine) krivileva.lena@gmail.com*

Olga KURILO,

orcid.org/0000-0002-8344-869X

*Postgraduate Student, Senior Lecturer at the Department of Vocational Education,
Labor Training and Technology
Berdiansk State Pedagogical University
(Zaporizhia, Ukraine) olgakurilo1990@gmail.com*

EXPERIMENTAL STUDY OF THE FORMATION OF THE MOTIVATION-VALUE COMPONENT OF THE READINESS OF FUTURE FOOD INDUSTRY ENGINEERS-TEACHERS

The article defines the content of the motivational and value component as a component of the readiness of future food industry engineers-teachers for creative professional activity; the diagnostic toolkit of the formation of readiness of future food industry engineers-teachers for creative professional activity was selected and characterized; the scientific reliability of the obtained results of the experimental research has been established.

It was determined that the content of the motivational and value component of the readiness of future food industry engineers-teachers for creative professional activity reflects the internal acceptance of the goals of professional activity, the focus on fulfilling its tasks, the main professional functions corresponding to certain types of professional activity in professional (vocational-technical) educational institutions and are distinguished by creative content; interest in finding non-standard ways of solving specialized tasks and practical problems in the field of professional activity; persistent desire to achieve expected results based on value guidelines, ethical norms, beliefs and professional attitudes.

It was established that the assessment of the formation of the motivational and value component of the readiness of future food industry engineers-teachers for creative professional activity can be carried out according to two criteria – motivational and ethical-professional – by using the questionnaire «Academic Motivation Scale» and the psychodiagnostic test «Good and Evil».

It is proved that the results of the pedagogical experiment indicate a positive dynamic in the experimental groups regarding an increase in the number of future food industry engineers-teachers, who at the creative level demonstrate the formation of the motivational and value component of readiness for creative professional activity (by 16,8%); a decrease in the number of future food industry engineers-teachers, in which the level of formation of the motivational and value component of readiness for creative professional activity is characterized as intuitive (by 11,2%).

Key words: *motivational and value component, readiness, engineer-teacher, food industry.*

Постановка проблеми. У концепції розвитку педагогічної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України, 2018) визначено низку проблем, що заважають забезпеченню умов для становлення і розвитку сучасних альтернативних моделей безперервного професійного та особистісного розвитку педагогів. До них, окрім інших, віднесено недосконалі методики професійного розвитку педагогічних працівників, які зорієнтовані на формальне дотримання встановлених вимог, а не на особистісне та професійне зростання педагогічних працівників. Шляхом вирішення означеної проблеми є вдосконалення системи педагогічної освіти для створення бази підготовки мотивованих педагогічних працівників нової генерації, зокрема інженерів-педагогів харчової галузі.

Аналіз досліджень. У науковій літературі під мотивом розуміють: підставу, привід для

якої-небудь дії або вчинку (Бусел, 2005) стан схильності до дії, який стимулює активність особистості та надає сенсу окремим її діям, цілям і умовам їх досягнення (Дворецька, 2001: 154); складне психологічне утворення, усвідомлення причин конкретної поведінки, що має цільову спрямованість, пов'язану із задоволенням певних благ, реалізацією інтересів, ціннісних орієнтацій, настанов, очікувань індивіда (Кіріченко, 2016); предметний зміст потреби, для задоволення якої суб'єкт здійснює активну, спрямовану діяльність (Дубічинський, 2012: 66). Ціннісні орієнтації та професійні мотиви, є вихідними засадами професійного становлення особистості (Алексеева, 2013).

В структурі особистості рушійною силою зовнішньої і внутрішньої активності є мотивація (Нечипоренко, 2017), що спонукає її до діяль-

ності, пов'язаної із задоволенням певних потреб (Дубічинський, 2012: 66).

Мотивація є регуляторним компонентом навчальної діяльності, який забезпечує високу результативність навчання унаслідок педагогічного впливу та прогнозує пізнавальну активність здобувачів вищої освіти і перетворює зовнішню регуляцію на саморегуляцію (Войтович, 2014).

Мотивацію розуміємо як систему мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки (Гончаренко, Нічкало, 2000). Отже, мотивація майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі зумовлена їх професійними інтересами, ціннісними орієнтаціями та ідеалами.

Дослідники (О. Акімова (Акімова, 2011), І. Войтович (Войтович, 2014), В. Климчук і В. Горбунова (Климчук, Горбунова, 2014), М. Кот (Кот, 2017), О. Мірошніченко (Мірошніченко, 2016), В. Семиченко (Семиченко, 2004)) відзначають полідетермінованість і полімотивованість процесу професійної підготовки, багаторівневість і особистісно-діяльну репрезентованість, компенсаторність мотиваційно-ціннісної структури особистості. Встановлюється взаємозв'язок цінностей, мотивів та активності, який визначає ефективність професійної підготовки за рахунок зростання компетентності (Войтович, 2014). Зокрема, мотиваційно-ціннісний компонент являє собою сукупність соціальних установок, мотивів, нахилів, інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій і сформованих психологічних властивостей, які визначають рівень розвитку мотиваційної сфери майбутніх педагогів до вирішення педагогічних проблем та спонукають здійснювати професійну діяльність, спрямовану на вирішення цих проблем (Акімова, 2011).

Водночас слід констатувати, що бракує наукових досліджень, які спрямовані на перевірку сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності.

Метою статті є висвітлення результатів експериментальної перевірки сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності.

Відповідно до мети визначено такі завдання: визначити зміст мотиваційно-ціннісного компонента як складника готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності; обрати та схарактеризувати діагностичний інструментарій сформованості готовності майбутніх інженерів-педагогів харчо-

вої галузі до творчої професійної діяльності; встановити наукову достовірність отриманих результатів експериментального дослідження.

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових компонентів готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності є мотиваційно-ціннісний компонент, який характеризуємо як: внутрішнє прийняття цілей професійної діяльності, спрямованість на виконання її завдань, основних професійних функцій, що відповідають певним видам професійної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та вирізняються креативним наповненням; інтерес до пошуку нестандартних способів розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності; стійке прагнення досягати очікуваних результатів на основі ціннісних орієнтирів, етичних норм, переконань та професійних установок (Kurilo, Kryvylova, Alieksieieva, 2022)

Мотивація визначає організованість, активність і стійкість поведінки майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі; активує потреби по відношенню до майбутньої професійної діяльності та допомагає оцінити можливості її успішної реалізації. Ефективність професійної діяльності значною мірою залежить від безпосереднього ставлення до неї майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі. Саме це ставлення відображається в мотивах професійної діяльності, що може реалізуватися у низці форм: інтересах, тобто позитивно забарвленому емоційному процесі, пов'язаному з потребою дізнатися щось нове про об'єкт інтересу, підвищеною увагою до нього; прагненнях, тобто наполегливому бажанні чогось досягти або щось здійснити, в силу чого на перший план виступає динамічна сторона діяльності та прикладання вольових зусиль спрямованих на досягнення значущих цілей; переконаннях, які становлять основу соціогенних мотивів і втілюють усвідомлені потреби здобувачів освіти діяти відповідно до своєї внутрішньої позиції, поглядів, теоретичних принципів, тобто виконують роль орієнтирів та направляють поведінку і вольові дії; установках, стійких схильностей до певних форм реагування, тобто до певної програми поведінки в конкретній ситуації, що базується на попередньому досвіді та може бути закладена в очікуваних результатах діяльності. Під моральними якостями розуміємо етичні норми та правила поведінки, що визначаються цими якостями (Курило, 2021)

З оцінки сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-

педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності обрано два критерія: мотиваційний (стійкість прагнення досягти успіху в професійній діяльності; усвідомлення власних потреб щодо успішного творчого вирішення спеціалізованих задач і практичних проблем професійної діяльності засобами творчого підходу; цілепокладання, що задовольняє вимоги мотивації до творчої професійної діяльності); етико-професійний (усвідомлення істинності моральних цінностей до явищ навколишньої дійсності, інших людей та їх вчинків, моральних відносин у творчій професійній діяльності).

Рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності вимірювався за допомогою опитувальника «Шкала академічної мотивації» (Кузнецов, Фоменко, Жданюк, 2019) та психодіагностичного тесту «Добро і зло» (Клочек, 2018).

Опитувальник «Шкала академічної мотивації» (Кузнецов, Фоменко, Жданюк, 2019) було зорієнтовано на дослідження професійної спрямованості, що стимулює певні дії. Знання про її зміст та характер надає можливість зрозуміти причини, що становлять підґрунтя проблем навчальної активності здобувачів вищої освіти, і реалізувати відповідний психолого-педагогічний супровід становлення майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі.

Опитувальник містить 28 тверджень, щодо яких досліджувані висловлюють міру своєї згоди за 5-бальною шкалою. Твердження групуються за 7 шкалами. З них три шкали відносяться до внутрішньої мотивації: пізнавальна мотивація, мотивація досягнення, мотивація саморозвитку. Наступні три шкали вимірюють зовнішню мотивацію: мотивація самоповаги, інтроєційована мотивація та екстернальна. Особливою шкалою є шкала амотивації.

На початковому етапі педагогічного експерименту результати засвідчили наявність відмінностей у проявах внутрішньої та зовнішньої шкал мотивації у досліджуваних групах, що пояснюється домінуванням шкали зовнішньої мотивації над внутрішньою. Зокрема, шкала зовнішньої мотивації: мотивація самоповаги (вимірює бажання вчитися заради відчуття власної значущості і підвищення самооцінки за рахунок досягнень в навчанні) – 17,0% контрольна група та 16,8% експериментальна група; інтроєційована мотивація (вимірює спонування до навчання, обумовлене відчуттям сорому і почуття обов'язку перед собою та іншими значущими

людьми) – 14,7% контрольна група та 14,5% експериментальна група; екстернальна мотивація (оцінює ситуацію вимушеності навчальної діяльності, обумовлену необхідністю для здобувача вищої освіти слідувати вимогам, які диктуються соціумом: він вчиться, щоб уникнути можливих проблем, при цьому потреба в автономії максимально фруструється) – 16,4% контрольна група та 16,3% експериментальна група; шкала внутрішньої мотивації: пізнавальна мотивація (спрямована на діагностику прагнення пізнати нове, зрозуміти досліджуваний предмет, пов'язана з переживанням інтересу і задоволення в процесі пізнання) – 15% контрольна група та 13,5% експериментальна група; мотивація досягнення (вимірює намагання у досягненні максимально високих результатів в навчанні, відчуття задоволення в процесі вирішення складних завдань) – 13,3% контрольна група та 13,7% експериментальна група; мотивація саморозвитку (вимірює вираженість прагнення до розвитку своїх здібностей, свого потенціалу в рамках навчальної діяльності, досягнення відчуття майстерності і компетентності) – 11,6% контрольна група та 10% експериментальна група; окремою шкалою є шкала амотивації (вимірює відсутність інтересу і відчуття усвідомленості навчальної діяльності) – 12,0% контрольна група та 15,2% експериментальна група.

Психодіагностичний тест «Добро і зло» (Клочек, 2018) було зорієнтовано на дослідження ціннісних орієнтирів, етичних норм, переконань та професійних установок майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, завдяки яким відбувається конструктивне налагодження їх взаємовідносин як суб'єктів освітнього процесу. Метою психодіагностичного тесту «Добро і зло» була оцінка двох протилежних якостей майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі за функціями добра та зла, які водночас є їх цінностями. Вони перебувають на різних полюсах моральної сфери майбутніх фахівців та відображають її тяжіння до високого, морального, духовного чи низького – такого, що суперечить нормам загальнолюдської моралі. Цінності добра та зла підтримуються переконаннями особистостей, що спонукає до амбівалентних мотиваційних тенденцій і поведінкових проявів.

Під час застосування психодіагностичного тесту «Добро і зло» ми отримали інформацію про моральні настанови та переконання майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, які спрямовують поведінку до побудови стосунків з учасниками освітнього процесу. Виявили на який

особистий і професійний досвід спиралися здобувачі вищої освіти, які знання про моральні якості стали основою для моральних переконань.

На початковому етапі педагогічного експерименту виявлено, що лише 13,2% (КГ) та 11,9% (ЕГ) майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі мають високий рівень розвитку моральних переконань, що свідчить про те, що вони мають тверду впевненість щодо необхідності дотримання соціальних і моральних норм як у житті загалом, так і в педагогічній діяльності зокрема; в їхніх поглядах на учня, на своє та його місце в системі педагогічної взаємодії виявляється переконаність в істинності моральних ідей добра, чесності, справедливості, добропорядності. Соціальні та моральні переконання педагогів стають основою їхньої моральної настанови максимально виявляти гуманність щодо учнів, що втілюється в справедливих діях і вчинках. 61,8% (КГ) та 59,3% (ЕГ) майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі мають переважно середній та низький рівень розвитку моральних переконань, що свідчить про те, що моральні цінності, до яких належить і справедливість, не мають альтернативи, оскільки слідування моральним ідеалам гармонізує професійний простір учителя і виводить на найвищий рівень його професійної самореалізації. Однак ситуативно, за певних обставин, педагоги цього рівня можуть дещо відходити від загальноприйнятих норм, а тому моральні переконання поступаються мотивам простішого і зручнішого вирішення педагогічної ситуації. Засвоєні впродовж професійної освіти та набуття педагогічного досвіду моральні знання не піддаються творчій переробці вчителями, а тому розглядаються більше як догма, аніж як керівництво щодо взаємодії з учнями. 25% (КГ) та 28,8% (ЕГ) майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі мають низький рівень розвитку моральних переконань, що свідчить про те, що вони переважно нехтують соціальними і моральними нормами. Їм не притаманні тверді переконання в необхідності моральних якостей у педагога. Часто ці переконання, які, безумовно, їм властиві, поступаються безпринципному баченню вирішення педагогічної ситуації. Нестійкі моральні принципи ґрунтуються на моральних знаннях, які поверхово були засвоєні вчителями, не пропущені крізь світоглядні інстанції, а тому не дозволяють обрати правильне рішення в педагогічній ситуації і конструктивно вибудувати стосунки з учнями.

За результатами дослідження, початковий рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-

педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності переважно відповідав репродуктивному рівню (45,4% КГ та 48,8% ЕГ).

Отже, майбутні інженери-педагоги харчової галузі потребували допомоги в узгодженні розуміння специфіки напряму підготовки із спеціальності, особливостей роботи в галузі освіти або промисловості та уявлень щодо творчої професійної діяльності.

На етапі формувального експерименту у процесі впровадження психолого-педагогічних умов (посилення креативного наповнення практико-орієнтованого змісту навчання майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі; використання елементів творчої діяльності у формах організації освітнього процесу, методах та засобах навчання майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі; психолого-педагогічний супровід індивідуально-креативного професійного становлення майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі) здійснено вплив на мотиваційно-ціннісний компонент готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності.

Після проведення формувального експерименту спостерігається позитивна динаміка в експериментальних групах: збільшилася кількість майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, які на творчому рівні демонструють сформованість мотиваційно-ціннісного компонента готовності до творчої професійної діяльності (на 16,8%), а саме: яскраво виявлене стійке прагнення досягти успіху в професійній діяльності (творча мотивація – наявність мотивів, що актуалізують креативність знаходяться на високому рівні, сформованість потреби бути креативним у професійній реалізації); усвідомлення власних потреб щодо успішного творчого вирішення спеціалізованих задач і практичних проблем професійної діяльності засобами творчого підходу з високим ступенем позитивної мотивації; цілепокладання, що задовольняє вимогам мотивації до творчої професійної діяльності (творче ставлення до майбутньої професії на високому рівні); стійке прийняття істинності моральних цінностей до явищ навколишньої дійсності, інших людей та їх вчинків, моральних відносин у творчій професійній діяльності (норм і принципів педагогічної моралі, культури та етики).

Наприкінці педагогічного експерименту зменшилася кількість майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, у яких рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності до творчої професійної діяльності характеризується як інтуїтивний (на 11,2%).

Отримані дані підтверджено використанням методів математичної статистики, зокрема розрахунку t -критерію Стюдента та непараметричного критерію Пірсона – χ^2 . Так, одержане значення t -критерію Стюдента ($t_{\text{табл.}}(1,96) < t_{\text{розрах.}}(7,38)$) свідчить про відмінність рівня сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності до творчої професійної діяльності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі експериментальної й контрольної груп з імовірністю 95 %. Значення критерію Пірсона ($\chi^2_{\text{експ.}} > \chi^2_{\text{крит.}}(12,02 > 7,8)$) при рівні значущості 0,05 свідчить про вплив психолого-педагогічних умов структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності на формування мотиваційно-ціннісного компонента готовності.

Висновки. Зміст мотиваційно-ціннісного компоненту готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності відображає внутрішнє прийняття цілей професійної діяльності, спрямованість на виконання її завдань, основних професійних функцій, що відповідають певним видам професійної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та вирізняються креативним наповне-

нням; інтерес до пошуку нестандартних способів розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері професійної діяльності; стійке прагнення досягати очікуваних результатів на основі ціннісних орієнтирів, етичних норм, переконань та професійних установок.

Оцінку сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності можна здійснити за двома критеріями – мотиваційним та етико-професійним – шляхом використання опитувальника «Шкала академічної мотивації» та психодіагностичного тесту «Добро і зло».

Результати педагогічного експерименту вказують на позитивну динаміку в експериментальних групах щодо збільшення кількості майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, які на творчому рівні демонструють сформованість мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до творчої професійної діяльності (на 16,8%), зменшення кількості майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі, у яких рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компонента готовності до творчої професійної діяльності характеризується як інтуїтивний (на 11,2%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kurilo Olga, Kryvylova Olena, Aliksieieva Ganna. Strengthening the Human Resources Potential of the Food Industry in the Context of Professional Creativity. World Research Society International Conference, 16th–17th July 2022. Puerto Plata, Dominican Republic: Institute for Technology and Research (ITRESERCH). 2022. pp. 49–56.
2. Акімова О.В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2011. 534 с.
3. Алексеева Т.В. Професійне становлення особистості в системі вузівської підготовки: теоретико-методологічний аналіз проблеми. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Психологічні науки. 2013. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnads_2013_4_18 (дата звернення: 14.12.2022).
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: Перун, 2005. С. 392.
5. Войтович І.С. Мотивація навчання майбутніх учителів у процесі їх підготовки до професійної діяльності. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2014. № 4. С. 47–59.
6. Дворецька Г.В. Соціологія праці: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001. С. 154.
7. Кіріченко О.В. Сутність, структура та формування мотивів трудової діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 9. 2016. С. 80–83.
8. Климчук В.О., Горбунова В.В. Внутрішня мотивація учбової діяльності молоді: теорія, методика, програма розвитку: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 110 с.
9. Клочек Л.В. Методи діагностики когнітивно-інформаційної складової соціальної справедливості особистості педагога. Теорія і практика сучасної психології. 2018. № 2. С. 129–133.
10. Кот М.І. Професійна мотивація студентів як спосіб активізації навчання. Педагогічні науки. 2017. Випуск LXXV. Том 1. С. 130–132.
11. Кузнецов М.А., Фоменко К.І., Жданюк Л.О. Ставлення до навчання студентів з низьким рівнем академічної мотивації. Харків: ХНПУ, 2019. 154 с.
12. Курило О.Ю. Мотиваційно-ціннісні орієнтири формування готовності майбутніх інженерів-педагогів харчової галузі до творчої професійної діяльності. Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації: матер. II Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф., 25–27 травня 2021 р. / ред. кол.: В.М. Кюрчев, Н.Л. Сосницька, М.І. Шут та ін. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. С. 129–133.
13. Мірошниченко О.А. Види мотивації особистості до професійної діяльності. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2016. № 25. С. 87–93.

14. Нечипоренко М. Мотивація як ключовий фактор майбутніх учителів іноземних мов до професійно особистісного саморозвитку. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2017. № 2. С. 102–109.
15. Про концепцію розвитку педагогічної освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 03.12.2022).
16. Професійна освіта: словник: навч. посіб. / уклад. С.У. Гончаренко та ін.; ред. Н.Г. Ничкало. К.: Вища школа, 2000. 380 с.
17. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. К.: Вища школа, 2004. 335 с.
18. Сучасний тлумачний словник: 65 000 слів / за заг. ред. В.В. Дубічинського. Харків: Школа, 2012. С. 66.

REFERENCES

1. Kurilo Olga, Kryvylova, Olena Aliksieieva Ganna. Strengthening the Human Resources Potential of the Food Industry in the Context of Professional Creativity. World Research Society International Conference, 16th–17th July 2022. Puerto Plata, Dominican Republic: Institute for Technology and Research (ITRESERCH), 2022, pp. 49–56 [in English].
2. Akimova O.V. Teoretyko-metodychni zasady formuvannya tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity [Theoretical and methodological principles of the formation of creative thinking of the future teacher in the conditions of university education]. Thesis ... doctor of pedagogy Sciences: 13.00.04 / Vinnytsia. state ped. University named after M. Kotsyubynskyi. Vinnytsia, 2011, 534 p. [in Ukrainian].
3. Aleksiieva T.V. Profesiine stanovlennia osobystosti v systemi vuzivskoï pidhotovky: teoretyko-metodolohichni analiz problemy [Professional development of personality in the system of university training: theoretical and methodological analysis of the problem]. Bulletin of the National Academy of the State Border Service of Ukraine. Psychological sciences, 2013, Issue 4, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_4_18 (date of application: 14.12.2022) [in Ukrainian].
4. Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoï ukrainskoï movy (z dod. i dopov.) [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with supplements and supplements)]. Structure. and goal ed. V.T. Busel K.; Irpin: Perun, 2005, pp. 392 [in Ukrainian].
5. Voitovykh I.S. Motyvatsiia navchannia maibutnikh uchyteliv u protsesi yikh pidhotovky do profesiinoï diialnosti [Training motivation of future teachers in the process of their preparation for professional activity]. Proceedings. Series: Pedagogy, 2014, No. 4, pp. 47–59 [in Ukrainian].
6. Dvoretzka H.V. Sotsiolohiia pratsi: navchalnyi posibnyk [Sociology of work: a study guide]. K.: KNEU, 2001, pp. 154 [in Ukrainian].
7. Kirichenko O.V. Sutnist, struktura ta formuvannya motyviv trudovoi diialnosti [The essence, structure and formation of labor motives]. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy, Issue 9, 2016, pp. 80–83 [in Ukrainian].
8. Klymchuk V.O., Horbunova V.V. Vnutrishnia motyvatsiia uchbovoi diialnosti molodi: teoriia, metodyka, prohrama rozvytku: monohrafiï [Internal motivation of educational activity of youth: theory, methodology, development program: monograph]. Zhytomyr: Publication of ZhDU named after I. Franka, 2014, 110 p. [in Ukrainian].
9. Klochek L.V. Metody diahnozy kohnityvno-informatsiinoï skladovoi sotsialnoi spravlydlyvosti osobystosti pedahoha [Methods of diagnosing the cognitive and informational component of the social justice of the teacher's personality]. Theory and practice of modern psychology, 2018, No. 2, pp 129–133 [in Ukrainian].
10. Kot M.I. Profesiina motyvatsiia studentiv yak sposib aktyvizatsii navchannia [Professional motivation of students as a way to activate learning]. Pedagogical sciences, 2017, Issue LXXV, Volume 1, pp 130–132 [in Ukrainian].
11. Kuznietsov M.A., Fomenko K.I., Zhdaniuk L.O. Stavlennia do navchannia studentiv z nyzkym rivnem akademichnoi motyvatsii [Attitudes towards learning of students with a low level of academic motivation]. Kharkiv: KhNPU, 2019, 154 p. [in Ukrainian].
12. Kurylo O.Iu. Motyvatsiino-tsinnisni oriietry formuvannia hotovnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv kharchovoi haluzi do tvorchoï profesiinoï diialnosti [Motivational and value guidelines for the formation of readiness of future engineers-pedagogues of the food industry for creative professional activity]. Development of modern science and education: realities, quality problems, innovations: Mater. II International Science-Pract. Internet conference, 25th-27th May 2021 / ed. coll.: V.M. Kyurchev, N.L. Sosnytska, M.I. Shut et al. Melitopol: TDATU, 2021, pp 129–133 [in Ukrainian].
13. Miroshnychenko O.A. Vydy motyvatsii osobystosti do profesiinoï diialnosti [Types of personal motivation for professional activity]. Pedagogical education: theory and practice/ Psychology. Pedagogy, 2016, No. 25, pp. 87–93 [in Ukrainian].
14. Nечypоренко М. Мотивація як ключовий фактор майбутніх учителів іноземних мов до професійно особистісного саморозвитку [Motivation as a key factor for future teachers of foreign languages for professional and personal self-development]. Proceedings. Series: Pedagogy, 2017, No. 2, pp, 102–109 [in Ukrainian].
15. Про концепцію розвитку педагогічної освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. [On the concept of development of pedagogical education: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 16 July 2018]. No. 776, URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (date of application: 03.12.2022) [in Ukrainian].
16. Професійна освіта: словник: навч. посіб. [Professional education: dictionary: education. manual]. Structure. S.U. Honcharenko and others; ed. N.G. Nychkalo. K.: Higher School, 2000, 380 p. [in Ukrainian].
17. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. [Psychology of pedagogical activity: teaching. manual]. K.: Higher School, 2004, 335 p. [in Ukrainian].
18. Сучасний тлумачний словник: 65 000 слів [Contemporary explanatory dictionary: 65,000 words]. In general ed. V.V. Dubichinsky. Kharkiv: School, 2012, pp. 66 [in Ukrainian].

УДК 37.014.3:81'243

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-2-45>

Тамара ЛИТНЄВА,
orcid.org/0000-0001-5150-467X
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Житомир, Україна) tomalytzdul@gmail.com

Тетяна БІЛОШИЦЬКА,
orcid.org/0000-0003-0576-7342
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Житомир, Україна) belyu@ukr.net

СТРАТЕГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СКЛАДІ ЦІЛЕЙ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ОСВІТИ

У статті порушується проблема формування іноземної комунікативної компетентності учнів. Мета статті полягає в аналізі змісту стратегічної компетентності у складі цілей сучасної шкільної іноземної освіти. Використано хронологічний, порівняльно-зіставний методи дослідження. З'ясовано сутність стратегічної компетентності та особливості її визначення у шкільних програмах з іноземних мов. Розкрито види комунікативних і навчальних стратегій. Висловлено думку, що оволодіння певними комунікативними стратегіями дозволяє учням успішно здійснювати різні види комунікативної мовленнєвої діяльності: сприймання (рецептивні стратегії), продукування (продуктивні стратегії), інтеракцію (інтерактивні стратегії), медіацію (посередницькі стратегії). Розглянуто комунікативні стратегії, необхідні для поетапного здійснення видів комунікативної діяльності. Проаналізовано прямі і непрямі навчальні стратегії, що підкреслюють важливість свідомого ставлення учнів до навчального процесу і своїх навчальних дій. Обґрунтовано необхідність розвитку як комунікативних, так і навчальних стратегій задля успішного вирішення комунікативних завдань. Розглянуто методичні принципи, на яких ґрунтується формування стратегічної компетентності учнів у процесі навчання іноземної мови. Дотримання методичних принципів зумовлює здатність учнів удосконалитися у ході здійснення міжкультурної комунікації та компенсувати недостатній рівень володіння мовленнєвим і соціальним досвідом спілкування іноземною мовою. Стратегічна компетентність позиціонується як компонент іноземної комунікативної компетентності. Доведено, що стратегічна компетентність спрямована на формування загальнонавчальних умінь і навичок, опанування стратегій вивчення і використання іноземної мови, що допомагають учням оволодіти іноземною комунікативною компетентністю.

Ключові слова: стратегічна компетентність, іноземна освіта, міжкультурна компетентність, навчальні стратегії, комунікативні стратегії.

Оксана ІГНАТОВСЬКА, Євген КАРПЕНКО НАБУТТЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВИЧОК ВИБОРУ ДИРИГЕНТСЬКИХ СХЕМ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ПОСИЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ.....	209
Олена ІЛЬСНКО, Тетяна МИХАЙЛОВА, Людмила ШУМЕЙКО АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ МОВНИХ ЯВИЩ В ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ.....	217
Оксана ІЛЬІНА, Лариса БЕРГЕР, Аліна КОЛОМІЙЦЕВА ФАКТОРИ ЗАСВОСННЯ ГРАМАТИЧНОГО ТА ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ДИСТАНЦІЙНО.....	223
Марина КАБИШ ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	229
Юлія КАХІАНІ, Оксана АЛЄКО, Тетяна ШУЛЬГА ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	237
Мар'яна КАЩУК, Тетяна ЛИПЧЕНКО ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	243
Євгеній КИРПЕНКО ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ.....	248
Світлана КОВАЛЕНКО, Любов КОЛОТ, Ольга ДУБІНІНА ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	255
Ольга КОЗІЙ ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ АРТИСТИЗМУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ).....	261
Людмила КОЛБІНА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	267
Malvina KOLOMETS, Yulia BILENKA PRACTICAL USAGE OF INTERNET RESOURCES FOR STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.....	272
Ганна КОЛОСОВА, Олена ЛИТВИН ТРЕНІНГИ З ESP ДЛЯ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ	278
Олена КРИВИЛЬОВА, Ольга КУРИЛО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ.....	284
Тамара ЛИТНЬОВА, Тетяна БІЛОШИЦЬКА СТРАТЕГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СКЛАДІ ЦІЛЕЙ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ.....	291
Olena LUTSENKO, Natalia SEMINIKHUNA, Tetiana SVYRYDIUK TEACHERS' PERSPECTIVES ON TEACHING AND LEARNING METHODS IN A CHANGING WORLD.....	298

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 60. ТОМ 2
ISSUE 60. VOLUME 2**

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душний

Василь Ільницький

Іван Зиморя

Здано до набору 03.02.2023 р. Підписано до друку 24.02.2023 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 43,94. Зам. № 0323/191. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.